

Beleidskader openbare orde cameratoezicht 2025

Afkortingen- en woordenlijst

AP	<u>Autoriteit Persoonsgegevens</u>
APV	<u>Algemene Plaatselijke Verordening</u> .
AVG	<u>Algemene Verordening Gegevensbescherming</u> .
ANPR	Automatic Number Plate Recognition. NL, Automatische Kentekenplaat Herkenning.
DPIA	<i>Data protection impact assessment</i> . Een onderzoek om te beoordelen of het gebruik van persoonsgegevens niet te veel inbreuk kan maken op de privacy.
FG	Functionaris gegevensbescherming. Toezichthouder privacy gemeente Amersfoort.
GEB	Gegevensbeschermingseffectbeoordeling
OM	Openbaar Ministerie.
TTT	Team Technisch Toezicht. Politie eenheid Midden-Nederland.
Register van verwerkingen	<u>Overzicht van persoonsgegevens die de gemeente verwerkt</u> .
WPG	Wet <u>Politiegegevens</u> .

Inleiding

Op grond van art. 151 c van de gemeentewet is aan de burgemeester de bevoegdheid verleend om cameratoezicht in te zetten ter bewaking van de openbare orde. Naar aanleiding daarvan zijn er 8 langdurige camera's geplaatst in het uitgaansgebied. Daarnaast staan er soms kortdurend camera's op locaties waar zich openbare orde problemen voordoen of dreigen voor te doen. Het cameratoezicht wordt periodiek ook geëvalueerd. In de laatste grote evaluatie van het bestaande cameratoezicht stond een aantal aanbevelingen voor de toekomst. De meeste daarvan zijn al uitgevoerd.

Het vernieuwen van het beleid uit 2007 stond nog open. Dat doet de burgemeester nu door dit nieuwe beleid vast te stellen. In dit nieuwe beleid houdt de burgemeester ook rekening met het beleidskader cameratoezicht Amersfoort. In dit overzicht staan de dingen die de gemeente belangrijk vindt voor alle soorten cameratoezicht. Die zijn dus niet alleen belangrijk voor openbare orde camera's, maar ook voor camera's die gebouwen bewaken of voor camera's die op het uniform van boa's zitten. Hoe die belangrijke punten in de praktijk kunnen worden gebracht kan per soort camera verschillen. In dit beleid staat hoe de burgemeester rekening gaat houden met de belangrijke onderwerpen (zoals privacy) als het gaat om *cameratoezicht ter handhaving van de openbare orde*. Wat daar precies mee bedoeld wordt staat hieronder.

Wat bedoelen we met "openbare orde cameratoezicht"?

Wat is openbare orde?

Dit beleid gaat over openbare orde cameratoezicht. Over wat "openbare orde" is, hebben mensen verschillende meningen. Het Nederlands Genootschap van Burgemeesters zegt hierover samengevat het volgende:

Velen hebben geprobeerd een definitie van het begrip openbare orde te geven. Dat blijkt niet eenvoudig, omdat het onder omstandigheden en door de tijd wijzigt. In het algemeen wordt geduid op een ordentelijk verloop van het maatschappelijk leven in de openbare ruimte. Voor de toepassing van de burgemeestersbevoegdheden is het belangrijker te kijken naar wat een 'verstoring van de openbare orde' is. Openbare-ordeverstoringen zijn terug te voeren op de schending van een rechtsnorm. Het gaat in bijna alle gevallen om algemeen verbindende voorschriften op overtreding waarvan een straf staat, denk aan vernieling of mishandeling (strafbaar gesteld in het Wetboek van Strafrecht) of het overtreden van een alcoholverbod uit de Algemene Plaatselijke Verordening. Derhalve verschilt het per plaats en tijdstip wat gezien wordt als een verstoring: wat in de ene gemeente een verstoring van de openbare orde is, wordt elders mogelijk (nog) niet zo ervaren..... Ook de overtreding van ongeschreven rechtsnormen die hinder of gevaar voor anderen of goederen opleveren..... Kunnen openbare-ordeverstoringen veroorzaken.

Er zijn dus drie manieren waarop volgens het Nederlands Genootschap van Burgemeesters de openbare orde verstoord kan worden.

- Als er dingen worden gedaan die verboden zijn volgens het wetboek van strafrecht (= landelijke regels)
- Als er dingen worden gedaan die verboden zijn volgens de Algemene Plaatselijke Verordening (= gemeentelijke regels)
- Als er dingen worden gedaan die niet heel precies in de wet omschreven staan als verboden, maar die wel veel gevaar of hinder voor anderen veroorzaken (=onrechtmatig)

Onder deze drie omstandigheden mag de burgemeester gebruik maken van speciale bevoegdheden. De inzet van camera's is zo'n bijzondere bevoegdheid van de burgemeester. De gemeenteraad heeft daar dus ook deels invloed op. Dat komt omdat de gemeenteraad bepaalt wat er in de Algemene Plaatselijke Verordening staat.

Zijn camera's alleen voor handhaving of ook om problemen te voorkomen of strafbare feiten op te sporen?

Het is nu duidelijk wanneer de openbare orde wordt verstoord. Daarmee zijn we er nog niet. De burgemeester kan zijn camera's op meerdere manieren inzetten.

- Voordat de orde verstoord wordt/ Om te voorkomen dat dat gebeurt (=preventie)
- Tijdens de verstoring van de orde/ Om te zorgen dat die zo goed mogelijk wordt beëindigd (=repressie)
- Na de verstoring van de orde/ Om als aanwijzingen en bewijs te dienen bij het opsporen van strafbare feiten (=opsporing)

Een camera kun je voor alle drie deze doelen gebruiken. Als je ergens een camera neerzet, dan ontmoedigt dat mensen om iets te doen (preventie). Als die mensen dan toch iets doen, dan kan de politie beter ingrijpen omdat ze mee kunnen kijken (repressie). Achteraf kan de politie de beelden gebruiken om de daders te vinden (opsporing). De vraag is of de burgemeester de camera's op alle drie deze manieren mag inzetten van de wet.

Bij het vaststellen van de gemeentewet in 1992 merkte de regering daarover op:

" Het begrip handhaving van de openbare orde [...] bevat twee elementen: de daadwerkelijke voorkoming en beëindiging van zich concreet voordoende of dreigende verstoringen van de openbare orde enerzijds en de algemene, bestuurlijke voorkoming van strafbare feiten anderzijds. " (bron: Raad van State)

Burgemeesters mogen hun bevoegdheden (waaronder camera's) dus alleen maar inzetten om ordeverstoringen te voorkomen (preventie) en te handhaven (repressie). Het is niet de bedoeling dat burgemeesters camera's neerzetten met als enige doel om strafbare feiten en de daders daarvan op te sporen. Dat wil niet zeggen dat hij de beelden na de ordeverstoring moet weggooien.

In de gemeentewet staat daarover:

De verwerking van de gegevens, bedoeld in het achtste lid, is een verwerking als bedoeld in de Wet politiegegevens, met dien verstande dat, in afwijking van het bepaalde in artikel 8 van die wet, de vastgelegde beelden na ten hoogste vier weken worden vernietigd en de gegevens, bedoeld in het achtste lid, indien er concrete aanleiding bestaat te vermoeden dat die gegevens noodzakelijk zijn voor de opsporing van een strafbaar feit, ten behoeve van de opsporing van dat strafbare feit kunnen worden verwerkt.

Als er op de beelden iets staat dat kan helpen bij het opsporen van daders, dan mogen ze daar dus wel voor worden gebruikt. Dat gebeurt alleen niet door/ namens de burgemeester. Die opsporing valt onder de verantwoordelijkheid van de Officier van Justitie. Een burgemeester mag dus alleen een camera plaatsen om ordeverstoring te voorkomen of te verhelpen. Als de politie verwacht dat er op beelden relevante feiten staan voor strafrechtelijke opsporing, dan verwerken ze die beelden verder onder verantwoordelijkheid van de Officier van Justitie.

Wat voor soort openbare orde camera's zijn er?

Voor de wet zijn alle openbare orde camera's gelijk (art. 151c Gemeentewet). Toch zijn er in de praktijk verschillende soorten camera's te onderscheiden.

Vaste camera's

De vaste camera's zijn vaak aan een paal of aan de gevel van een gebouw bevestigd. Deze kunnen voor langere tijd ingezet worden als een plek structureel onrustig is (zoals een uitgaansgebied) maar ook wat korter, bijvoorbeeld in een wijk waar het al langere tijd onrustig is in de periode die nodig is om de situatie te herstellen.

Verrijdbare camera's

Bij verrijdbare camera's zijn er verschillende vormen denkbaar. Eén vorm is bijvoorbeeld een auto uitgerust met camera's die in een gebied rondrijdt. Deze vorm van surveillance kan echter ook gewoon door politie of handhavers uitgevoerd worden. De inzet van dit soort rijdend cameratoezicht heeft weinig toegevoegde waarde boven menselijk toezicht en wordt door gemeente Amersfoort dan ook niet ingezet.

Wat wel een mogelijkheid is waar in de praktijk gebruik van gemaakt wordt zijn de camera's op een onderstel met wielen. Deze camera's kun je aan een trekhaak koppelen en zo snel ergens neerzetten. Dit type camera's kan ook eenvoudig van ingebouwde accu's worden voorzien en kan worden geplaatst op plekken waar (nog) geen geschikte stroomvoorziening en/of mogelijkheid om een paal in te graven voorhanden is. Bovendien kun je de camera binnen het aangewezen gebied gemakkelijk verplaatsen. Hiermee kan problematiek gevolgd worden als deze zich in een gebied verplaatst of kun je gemakkelijk een camera plaatsen voor een paar dagen. De inzet hiervan is soms handig, bijvoorbeeld bij explosieven aan woningen of andere onvoorziene omstandigheden.

Het inzetten van een verrijdbare camera is niet anders dan die van een vaste camera. De burgemeester wijst een gebied aan waarin cameratoezicht mag plaatsvinden. De verrijdbare camera kun je in een gebied verplaatsen mits hij niet meer in beeld brengt dan het gebied dat is aangewezen.

Drones

De gemeente kan drones inzetten als een vorm van art. 151c cameratoezicht. Drones hebben een meerwaarde bij kortstondige inzetten, enkele uren in plaats van dagen. De inzet van drones heeft allerlei voordelen. Zo is een inzet van een drone goedkoper dan het plaatsen van een vaste- of verrijdbare camera. Ook kan de duur van het cameratoezicht met drones precies worden afgemeten aan het verloop van het incident. Een drone is bovendien beweegbaar, kan ver inzoomen en is beter in staat om verplaatsende groepen te volgen.

Een drone heeft echter ook allerlei nadelen. Zo is de drone in de lucht niet goed herkenbaar en is niet goed zichtbaar door wie deze bestuurd wordt. De inbreuk op de privacy is groot omdat de drone (nog) niet softwarematig ramen en balkons kan afschermen. Ook bestaat er het risico dat er te makkelijk individuele verdachten mee gevolgd worden. Dit is een opsporingstaak die niet bij de gemeente hoort. Vanwege de uitdagingen bij de inzet van drones worden ze in Amersfoort niet van gemeentewege (op grond van art. 151c Gemeentewet) ingezet. Dat neemt niet weg dat de politie wel een zelfstandige bevoegdheid heeft om in uitzonderlijke gevallen zelf te beslissen een drone in te zetten (Politiewet artikel 3). Dat kan bijvoorbeeld gebeuren als er gezocht moet worden naar een kwetsbaar vermist persoon of als de plaats van een ernstig ongeval goed in kaart gebracht moet worden.

Hoe gaat de burgemeester per geval kijken of een camera het juiste middel is?

In het vorige hoofdstuk is beschreven wat openbare ordeverstoring is. We hebben gezien dat de burgemeester camera's mag inzetten om dat te voorkomen of te beëindigen. Dat wil niet zeggen dat een camera altijd de beste oplossing is elk openbare orde probleem. Burgemeesters hebben veel manieren om een openbare orde probleem te helpen oplossen. Meestal lukt dat gelukkig zonder camera's, bijvoorbeeld door preventieve maatregelen of de inzet van boa's of politie. Dit beleid is onder andere bedoeld om vast te leggen hoe de burgemeester besluit om wel of niet een camera te plaatsen. Beleid is namelijk *"een algemene regel.... omtrent de afweging van belangen vaststelling van feiten of de uitleg van wettelijke voorschriften bij het gebruik van een bevoegdheid..."* (art. 1:3, lid 4 Algemene wet bestuursrecht)

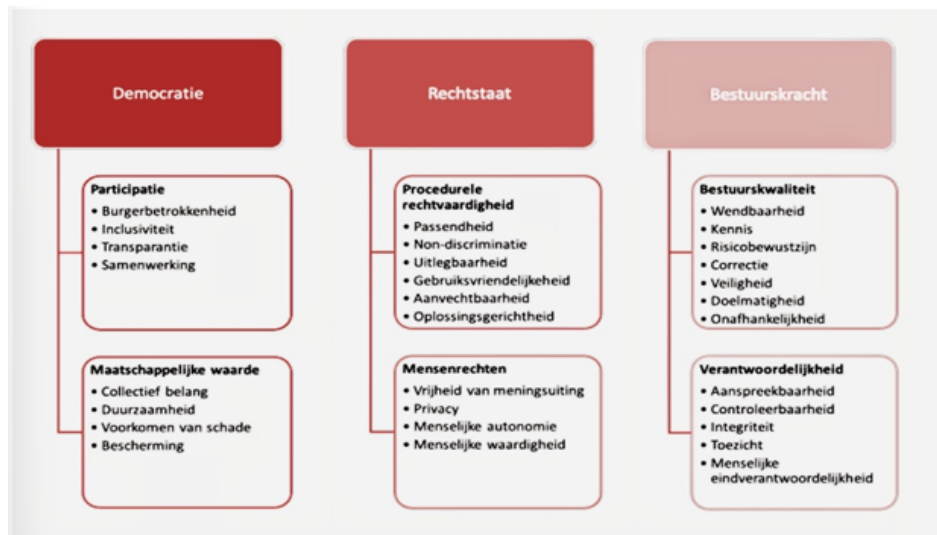
Dit beleid heeft dus tot doel dat:

- iedereen die dat wil kan zien hoe de burgemeester tot zijn/haar besluit komt
- de gemeenteraad de kans krijgt om van tevoren mee te denken
- de werkprocessen goed vastliggen

Er zijn allerlei dingen waar een burgemeester rekening mee moet houden bij het nemen van een beslissing over camera's. In de volgende paragrafen staat uitgelegd welke dingen dat zijn.

CODIO

In het overzicht cameragebruik door de gemeente Amersfoort 2024 staat dat de gemeente de code goed digitaal openbaar bestuur (CODIO) wil gebruiken als ze camera's gaan inzetten. Codio is een lijstje onderwerpen (waarden) dat door de Universiteit Utrecht is gemaakt om de overheid te helpen goede beslissingen te nemen over digitale technieken (zoals camera's). In de afbeelding hieronder staat het lijstje. (klik op afbeelding voor voorleesversie)

Sommige van deze waarden hoeft de overheid maar één keer goed te regelen. Dat is bijvoorbeeld het geval bij "aanspreekbaarheid". Als de gemeente een goede procedure voor klachten heeft, dan kan iedereen daar voortaan gebruik van maken. Er hoeft niet bij elke camera opnieuw een procedure voor klachten te worden bedacht. Andere waarden moet de overheid elke keer opnieuw bekijken. Voor elke camera moet bijvoorbeeld opnieuw gekeken worden hoe het is voor de omwonenden. Dat kan niet van tevoren.

Hieronder staat een korte uitleg over hoe Amersfoort om wil gaan met een paar van de belangrijkste waarden. Voor wie het interessant vindt staan alle waarden uitgebreid in bijlage 1.

Burgerbetrokkenheid: We betrekken inwoners en andere gebruikers (bijvoorbeeld horeca-exploitanten) van een gebied bij de besluitvorming over de komst van een camera. We wegen hun mening mee.

Transparantie: Alle beslissingen over cameratoezicht zijn openbaar en we maken die bekend.

Collectief belang: we zetten alleen cameratoezicht in als we denken dat dat goed is voor de meeste gebruikers van een gebied. We doen dat niet als het alleen maar goed is voor een paar mensen. Gemeente-camera's zijn voor de openbare orde, dus voor iedereen in een gebied. Ze zijn bijvoorbeeld niet bedoeld om de eigendommen van één persoon te bewaken. Daar zijn mensen zelf verantwoordelijk voor.

Aanvechtbaarheid: Mensen mogen bezwaar maken tegen een camera als ze het er niet mee eens zijn. Hun bezwaar wordt beoordeeld door een onafhankelijke bezwarencommissie.

Wendbaarheid: De gemeente blijft op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen op het gebied van cameratoezicht. De gemeente kiest ervoor om nieuwe technische mogelijkheden niet meteen in te zetten, maar eerst met de gemeenteraad te bespreken wat de gevolgen van de nieuwe techniek zijn.

Privacy: we maken voor alle camera's samen een Data Protection Impact Assessment (DPIA). Dat is een analyse van de nadelen van cameratoezicht voor privacy. Bij elke nieuwe camera vullen we het beslisformulier in (zie volgend hoofdstuk). We houden rekening met de bijzonderheden op de locatie. Ramen en deuren van woningen worden altijd onzichtbaar gemaakt in de computer. Op die manier kunnen mensen die de beelden bekijken (politie) niet inzoomen op privé plekken. Gemeente-ambtenaren mogen de beelden niet bekijken. We halen camera's weg als ze niet meer nodig zijn en bewaren de beelden niet langer dan toegestaan.

Beslis formulier

Hierboven lezen we dat er dingen zijn die de overheid maar één keer hoeft te doen (een goede procedure voor klachten bedenken bijvoorbeeld). We lezen ook dat sommige dingen bij elke camera opnieuw moeten. Als je steeds opnieuw dezelfde vragen moet stellen, is het handig om daar een formulier voor te hebben. Daarom is er een beslisformulier ontwikkeld dat de burgemeester en ambtenaren helpt bij besluiten rondom openbare orde camera's.

Het formulier is heel uitgebreid. Daarom volgt hier alleen een korte samenvatting. Het complete formulier met uitleg is te vinden in bijlage 2 voor wie dat interessant vindt.

Wat staat er in het formulier?

Onderwerp	Toelichting
Dingen die wettelijk verplicht zijn	De wet stelt allerlei eisen aan cameratoezicht. Je moet dus checken of aan die eisen is voldaan. Voorbeeld: Het is wettelijk verplicht om mensen te laten weten dat ze gefilmd worden. In het formulier staat dus de check of er bordjes geregeld zijn.
Dingen die (meestal) niet wettelijk verplicht zijn, maar die de gemeente Amersfoort zelf wel belangrijk vindt	Sommige dingen vindt de gemeente belangrijk. Daarom willen we er over nadenken terwijl dat niet altijd verplicht is. Voorbeeld: we willen zo veel mogelijk groen in de stad houden. In het formulier staat dus de vraag of we kunnen voorkomen dat er groen weg moet voor de camera.
Praktische dingen	Om een camera te plaatsen moeten veel praktische dingen geregeld worden. Er moet een stroomaansluiting zijn. De stoeptegels moeten soms worden aangepast. Het formulier heeft daar een checklist voor. De praktische dingen zijn vooral voor ambtenaren belangrijk. Zij moeten het besluit van de burgemeester uitvoeren.
Hoe je zorgvuldige keuzes maakt als er tegengestelde belangen zijn	Cameratoezicht heeft voordelen voor de veiligheid. Het heeft ook nadelen, bijvoorbeeld voor de privacy. De burgemeester moet kiezen welk belang op dat moment zwaarder weegt. Het formulier helpt bij het maken van die keuze. Het formulier gaat ook over manieren om de nadelen zo klein mogelijk te maken of te laten verdwijnen.
CODIO waarden	De CODIO-waarden die per camera opnieuw moeten worden bekeken, zijn in de vorm van vragen opgenomen in het formulier.

Financiën

Cameratoezicht is relatief kostbaar en wordt betaald met geld uit de belastingen. In dit hoofdstuk wordt dan ook uitgelegd wat het cameratoezicht kost.

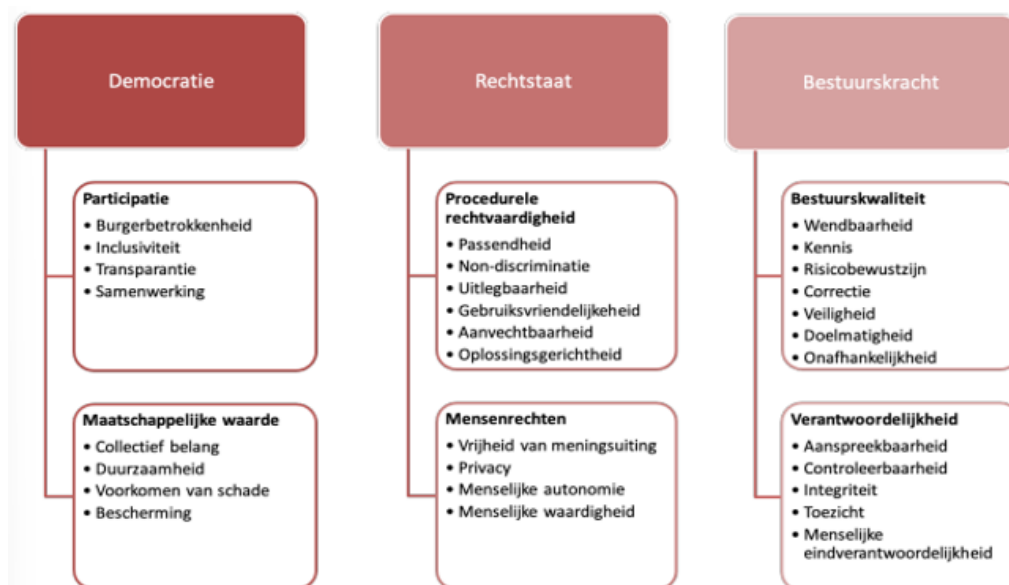
De uitgaven bestaan vooral uit:

1. Het beheer en onderhoud van de apparatuur
2. Het uitkijken van de beelden door de politie
3. Stroom en internet

In sommige gevallen komen daar nog extra kosten bij, bijvoorbeeld omdat er door onvoorziene incidenten tijdelijk extra camera's geplaatst moeten worden, als er tijdelijk meer uitleesuren nodig zijn in verband met een groot evenement (een EK bijvoorbeeld) of wanneer er zich onverwachts grote storingen voordoen. Voor 2023 was het totale budget € 96.521. Hiervan kunnen de voorzienbare vaste uitgaven betaald worden. Wanneer er in een jaar sprake is van onvoorziene extra inzet of kostbare storingen dan leidt dat vrijwel direct tot budgetoverschrijdingen die waar mogelijk elders binnen het sub-programma veiligheid worden opgevangen.

Financiën cameratoezicht 2019 – 2024						
Jaar	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Budget	€106.653	€87.953	€89.712	€91.058	€ 96.521	€101.347
Uitgegeven	€61.096	€106.580	€82.443	€81.154	€ 97.894	€ 89,575
Saldo	+ €45.557	- €18.627	+ €7.269	+ € 9.904	-€1.373	€11.750

Bijlage 1, toepassing codio waarden op openbare orde cameratoezicht

Abbeelding: herhaling van afbeelding op blz 7 klik op de afbeelding voor een voorleesversie

Waarden die te maken hebben met het betrekken van inwoners (participatie)

Burgerbetrokkenheid:

De overheid betreft burgers actief en in een open gesprek bij besluitvorming rondom en inzet van digitale middelen in bestuur.

Bij het plaatsen van een camera is het fijn als mensen daar begrip voor hebben. Vooral de mensen die op de plek wonen of er vaak komen. Meestal is dat ook zo. Dat komt omdat camera's worden geplaatst om een probleem op te lossen waar de wijk last van heeft. Soms zijn er ook mensen die niet blij zijn met de komst van een camera. Daarvoor hebben ze verschillende redenen. Zo zijn er mensen die bang zijn om hun privacy te verliezen. Anderen zijn bang dat hun woning in waarde daalt als er een camera voor staat. Het komt ook voor dat mensen geen camera willen omdat niet gepakt willen worden bij criminaliteit. Een camera stelt dus niet iedereen tevreden. Het is meestal ook niet mogelijk om iedereen persoonlijk te vragen hoe ze over de camera denken. Daarvoor zijn er te veel mensen en soms heeft het plaatsen van de camera haast. Toch willen we zo veel mogelijk meningen horen. Als dat kan vraagt de gemeente dus vooraf aan zoveel mogelijk mensen in de buurt hoe ze erover denken. Als daar weinig tijd voor is dan vragen we het een klein aantal mensen. Als het echt niet anders kan vragen we het achteraf. De burgemeester weegt de mening van mensen mee bij zijn besluiten over de camera's. We bekijken per geval wat de beste manier is om mensen te betrekken. Dat is namelijk erg afhankelijk van de aard van het gebied.

Inclusiviteit:

De overheid draagt er zorg voor dat digitale processen toegankelijk zijn voor diverse groepen in de samenleving

Cameratoezicht kan een uitdaging zijn voor mensen in rolstoelen, met rollators of kinderwagens. Als de paal in de weg staat, kunnen ze er niet langs. Daarom proberen we camera's zo te plaatsen dat dat geen probleem oplevert. Soms lukt dat niet. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn als er haast is en de camera maar op één plek stroom kan krijgen. In dat geval lossen we dat zo snel mogelijk daarna alsnog op. Ook voor blinden en slechthzienden kan cameratoezicht onhandig zijn. Zij kunnen de bordjes niet zien waarop staat dat ze gefilmd worden. Daarom komt er op de website van de gemeente een lijstje met de locaties. Blinden en slechthzienden kunnen dat lijstje met speciale software laten voorlezen.

Transparantie:

De overheid streeft naar openheid en transparantie van zaken aangaande technologie en data en draagt er zorg voor dat (de totstandkoming van) informatie toegankelijk is voor iedereen.

Dit beleid en alle aanwijzingsbesluiten rondom openbare orde cameratoezicht zijn openbaar. Iedereen mag ze zien en kan ze opvragen bij de gemeente. In sommige gevallen maken we wel een deel van de informatie onleesbaar. Dat is bijvoorbeeld zo, als een camera wordt geplaatst naar aanleiding van een aanslag. Als er in de besluiten dingen staan over persoonlijke omstandigheden van mensen of over

een politie-onderzoek, dan maken we die onleesbaar. De rest is dan openbaar. Wij volgen bij het bepalen van wat we onleesbaar maken de Wet Open Overheid ([link naar de wet openbare overheid](#))

Samenwerking:

Overheid werkt rondom digitalisering actief samen met andere (markt)partijen maar doet dit alleen wanneer deze derden dezelfde principes als de overheid onderschrijven

Als er een camera moet komen, dan bespreekt de burgemeester dat met de Officier van Justitie (van het Openbaar Ministerie) en de chef van de politie. De gemeente kijkt niet zelf naar de beelden. Dat doet de politie in een speciale ruimte. De camera's zelf worden geplaatst door een bedrijf. Cameratoezicht is dus altijd een samenwerking tussen meer partijen. Het Openbaar Ministerie en de politie werken net als de gemeente altijd in het algemeen belang. Het cameratoezicht wordt centraal voor een aantal gemeenten tegelijk aanbesteedt door de gemeente Utrecht. Zij kennen een inkoopbeleid waarin aandacht is voor maatschappelijke waarden.

Waarden die ervoor zorgen dat iedereen iets heeft aan cameratoezicht (de maatschappelijke waarde)

Collectieve belang

Dataverzameling en -gebruik moet ten dienste staan van collectieve belangen zoals mobiliteit, onderwijs, defensie, etc

Het gezamenlijke belang van cameratoezicht is het bewaken en herstellen van de openbare orde. Als de burgemeester een camera plaatst, moet die camera dus ook een positief effect hebben op de openbare orde. Als dat niet zo is, dan mag de burgemeester geen camera plaatsen. Dat klinkt logisch, maar in de praktijk is het vaak ingewikkelder. Soms vragen buurtbewoners of ondernemers om camera's, terwijl de gemeente weet dat dat waarschijnlijk niet gaat helpen. Veel mensen hebben hoge verwachtingen van camera's. Dat is niet altijd terecht. We willen alleen camera's plaatsen als we denken dat dat ook echt helpt. De druk om dat wel te doen kan soms hoog oplopen. Om te voorkomen dat we de verkeerde keuze maken, is er een vraag over opgenomen in het beslisformulier.

Duurzaamheid

De negatieve impact – footprint – van de inzet van digitale technologie op natuur en milieu is minimaal.

Camera's zijn apparaten. Die verbruiken stroom. Er zijn materialen nodig om ze te produceren. We willen graag dat ze zo zuinig mogelijk zijn. Onze invloed daarop is beperkt. Dat komt omdat er niet veel verschil zit in het verbruik van camera's. Het is dus vaak niet mogelijk om het verbruik terug te dringen door zuinigere camera's te kopen. We kunnen wel zorgen dat we camera's niet onnodig snel vervangen. Soms is dat toch nodig. Dat is bijvoorbeeld het geval als nieuwere camera's een veel beter beeld opleveren. De meeste winst voor natuur en milieu kunnen we halen bij de plaatsing. Bomen en struiken staan soms in het zicht. Sommige hoekjes zijn te donker om goed te kunnen zien. Dat kun je oplossen door snoeien en lampen. Dat is alleen niet goed voor de natuur. Daarom proberen we snoeien, kappen en plaatsen van extra lampen te voorkomen. Als het toch nodig is, kijken we of het op een andere manier weer goed gemaakt kan worden. Dat kan door ergens anders weer een boom te planten of door te wachten met snoeien tot na het broedseizoen.

Voorkomen van schade

Bij de inzet van technologie door de overheid dient deze de veiligheid, gezondheid en het welzijn van burgers niet te schaden.

Camerapalen worden geplaatst op de plek waar ze het beste zicht hebben. Vaak is er maar één plekje waar van uit je alles goed kunt zien. Dat komt door gebouwen en andere dingen die in de weg staan. Bovendien kun je vaak alleen vanaf een straathoek goed meerdere straten in kijken. Als je met één camera meerdere straten tegelijk kunt bekijken, scheelt dat veel geld. Je hebt dan minder camera's nodig. Door deze omstandigheden is het soms nodig om camera's te plaatsen op een plek waar dat schade oplevert; bijvoorbeeld omdat het aan een monumentaal pand moet hangen of omdat er bestrating moet worden opgebroken. Ook kunnen mensen tegen camerapalen aanrijden. De gemeente wil de schade door camera's zo klein mogelijk houden. Dat doen we door:

- Materialen en bevestigingsmanieren te kiezen waar je geen grote gaten voor hoeft te boren of die gemakkelijk weer te herstellen zijn.
- Te kijken of er ook plekken vlakbij zijn waarvandaan je evenveel ziet maar geen of minder schade veroorzaakt.
- Plekken te kiezen waar de kans klein is dat mensen tegen de paal aanlopen of rijden
- Inklimbeveiliging op palen te maken waar mensen via de paal zouden kunnen inbreken.

- Deskundigen in te schakelen als de paal op of bij een monument moet komen. Samen met die deskundigen een goede oplossing vinden die het monument niet beschadigt.

Bescherming:

De overheid beschermt burgers en bedrijven tegen oneerlijke en ongewenste praktijken van (markt)partijen.

Openbare orde cameratoezicht is bedoeld om burgers en bedrijven te beschermen. Ze voorkomen overtredingen en misdrijven en zorgen dat het gemakkelijker is om de daders te pakken. Soms staan overtredingen en misdrijven op beeld. Als burgers en bedrijven dan aangifte doen kan de politie de beelden als bewijs gebruiken.

Waarden die ervoor zorgen dat mensenrechten worden gerespecteerd**Vrijheid van meningsuiting**

In het gebruik van digitale systemen wordt de vrijheid van meningsuiting gerespecteerd

Vrijheid van meningsuiting is een belangrijk recht. Ook mensen die tegen cameratoezicht zijn mogen dat zeggen. Zij hebben het recht om bezwaar te maken of tegen camera's te demonstreren. Het kan ook gebeuren dat iemands mening over iets anders op beeld staat. De camera's in Amersfoort hebben geen microfoons. Als een mening op een spandoek, t-shirt of bord staat, komt dat wel in beeld. Dat wordt niet tegen iemand gebruikt. Alleen als een mening mogelijk de wet overtreedt is dat anders. Dat kan bijvoorbeeld zo zijn als het discriminerend is of bedreigend. Dat kan aanleiding zijn om in te grijpen of voor een strafrechtelijk onderzoek.

Privacy

Privacy van burgers is gegarandeerd. Overheden en (markt)partijen die voor de overheid werken gaan op prudente wijze om met persoonsgegevens (privacy-by-design principe, limiteren van verzameling persoonsgegevens, openheid richting gebruikers, etc.)

Cameratoezicht en privacy lijken tegengesteld. Daarom zijn er veel regels over dit onderwerp. Die gaan over wie de beelden van een camera mag zien en hoe lang ze bewaard blijven. De overheid mag ook niet zomaar alles filmen. Voor cameratoezicht zal een data protection impact assessment (DPIA) worden gemaakt. Dat is een beoordeling van de effecten van cameratoezicht op de privacy. Omdat de gemeente nog veel DPIA's moet maken over andere onderwerpen, gaat dit waarschijnlijk in 2025 gebeuren. De DPIA zal gaan over het verschijnsel cameratoezicht als geheel. Als er een nieuwe camera komt, moet er ook over die ene camera en privacy worden nagedacht. Dat gebeurt door middel van het beslisformulier. Daarin wordt camera gekeken naar de bijzonderheden voor die camera op die plek. Niet elke plek is even privé. Niet elk veiligheidsprobleem is even ernstig. De vragen in het beslisformulier helpen de burgemeester beslissen of de voordelen voor de veiligheid opwegen tegen de nadelen voor de privacy. In het beslisformulier staan daarom vragen zoals:

- Bevinden zich in het cameragebied dingen die bijzonder privé zijn? (Denk aan: woningen, maar ook aan bordelen, geloofsgebouwen, coffeeshops, dokterspraktijken, naaktstranden enzovoort)
- Wat vinden de mensen die op die plek komen ervan?
- Kunnen we de nadelige effecten op de privacy verminderen? Dat kan bijvoorbeeld door in de computer de ramen en deuren grijs te maken. De persoon die de beelden bekijkt kan dan niet naar binnen kijken. Bij huizen doen we dit standaard.

Beelden mogen maximaal 28 dagen (4 weken) worden bewaard. Dat mag alleen langer als er dingen op de beelden staan die bewijs kunnen zijn in een strafzaak. De beelden worden bewaard op computers van de politie. Het is de taak van de politie om ervoor te zorgen dat hun computers goed beveiligd zijn.

Menselijke autonomie:

De overheid of gerelateerde organisatie respecteert autonomie en zelfbeschikking van burgers, ook in relatie tot hun data.

Burgers hebben het recht om beelden te bekijken waar ze zelf op staan. Ze mogen deze ook laten wissen. Daarbij gelden wel een paar regels:

- Het is belangrijk om precies aan te geven waar en wanneer je bent gefilmd. Er zijn heel veel beelden. Het zou te veel tijd kosten als de politie zelf moet gaan zoeken naar de juiste beelden.
- Als de beelden meer dan 28 dagen geleden zijn gemaakt kan het niet. Dan zijn de beelden al gewist.
- Als er op de beelden dingen staan die te maken hebben met strafzaak is zelf bekijken meestal niet toegestaan. De beelden zijn dan bewijs. Voor het inzien van bewijs gelden andere regels. Hiermee voorkomt de politie ook dat mensen zelf wraak gaan nemen op de dader.

Menselijke waardigheid

Gebruik van digitale technologie door de overheid en samenwerkende (markt)partijen dient menselijke waardigheid (sociale samenhang, betekenisvol contact, respect, zelfontplooiing) te respecteren.

Mensen willen hun waardigheid behouden. Als je onder invloed van alcohol onverstandige dingen doet, voelt het niet fijn als daar beelden van zijn. Dat geldt ook als je het slachtoffer bent van een misdrijf. Het kan heel moeilijk zijn als jouw naaste ervaring op beeld is vastgelegd. Waardigheid hangt samen met privacy en autonomie (hierboven al beschreven). Politie-agenten die de beelden bekijken moeten daar dus netjes mee omgaan en de beelden blijven bij de politie. Na 28 dagen worden ze gewist. Wie dat wil mag de beelden eerder al laten wissen. Alleen bij beelden van een misdrijf heb je als slachtoffer minder invloed. Dat komt omdat die beelden ook bewijs zijn. In die gevallen kan het gebeuren dat anderen de beelden te zien krijgen. Dat kan bijvoorbeeld de officier van justitie zijn, de dader of mensen die de rechtszaak bijwonen. Slachtoffers kunnen zich in dit soort gevallen laten begeleiden door bijvoorbeeld Slachtofferhulp Nederland of een eigen advocaat. In sommige gevallen worden rechtszaken (deels) achter gesloten deuren behandeld.

Waarden om te zorgen dat iedereen gelijke kansen heeft (=procedurele rechtvaardigheid)**Passendheid:**

De technologie neemt de specifieke behoeftes van verschillende sociale groepen (leeftijd, cultureel, mensen met een beperking en sociaal-economisch) in acht en zorgt indien nodig voor maatwerk.

Er zijn meerdere manieren voor inwoners om mee te praten met de gemeente. Je kunt lid worden van een bewonersvereniging of bellen met de ambtenaren die erover gaan. Ook zijn er meerdere manieren om het te laten weten als je het ergens niet mee eens bent. Inwoners kunnen bezwaar maken, hun kant van het verhaal vertellen in een raadsvergadering of demonstreren. Toch zijn die contacten met de overheid niet voor iedereen even gemakkelijk. Een goed georganiseerde ondernemersvereniging weet wat er speelt en wat ze moeten doen. Individuele bewoners weten dat vaak veel minder. De gemeente wil dat zoveel mogelijk groepen de kans krijgen om mee te denken. Daarom kiezen we per situatie de beste manier om in contact te komen. In de binnenstad is het logisch om even te bellen met de voorzitter van de ondernemersvereniging. In een woonwijk waar veel mensen moeite hebben met brieven lezen kan het beter zijn om zelf bij een paar huizen aan te bellen. Het doel is dat we de groepen die iets gaan merken van de camera bereiken.

Non-discriminatie

Gelijke kansen en gelijke behandeling zijn kernwaarden, ook bij het implementeren van digitale techniek

Camera's filmen iedereen. Camera's discrimineren dus niet. Het is uiteraard wel mogelijk dat de medewerker die de beelden bekijkt vooroordelen heeft. Zo iemand bekijkt meerdere camera's tegelijk en zoomt in op dingen die de aandacht trekken. Als iemand vooroordelen heeft kan dat invloed hebben. Ook bij de politie krijgt dit onderwerp aandacht. De politie heeft een programma genaamd "politie voor iedereen". Daarmee besteden ze onder andere aandacht aan vooroordelen en (onbewuste) discriminatie binnen de politie.

Uitlegbaarheid

Uitlegbaarheid van digitale processen is cruciaal voor het vertrouwen van de burger in de overheid.

Wanneer inwoners bellen met vragen over cameratoezicht, dan probeert de gemeente die zo goed en begrijpelijk mogelijk te beantwoorden. Dat doen we zonder technische en juridische termen, tenzij de vraagsteller daar juist in geïnteresseerd is. Om cameratoezicht uitlegbaar te maken is dit beleid ook zo veel mogelijk geschreven in begrijpelijke taal.

Gebruiksvriendelijkheid

De overheid zorgt ervoor dat de digitale processen goed werken voor alle verschillende gebruikers.

Inwoners hoeven zelf niets te doen met camera's. De camera's hoeven dus niet gebruiksvriendelijk te zijn. Het is wel belangrijk dat onze website gebruiksvriendelijk is. Daardoor kunnen mensen ons gemakkelijk bereiken met vragen. De informatie op de website over camera's is beperkt. Dat is opzettelijk zo omdat gemeente Amersfoort probeert een kleine overzichtelijke website te houden die door iedereen begrepen kan worden en waar het simpel is om te vinden wat je moet doen.

Aanvechtbaarheid

Overheden staan open voor klachten van burgers en burgers kunnen de beslissingen of de acties van digitale systemen van de overheid aanvechten.

Het besluit om een camera te plaatsen is openbaar. Iedereen die dat wil mag daar binnen zes weken bezwaar tegen maken. Dit wordt vrijwel nooit gedaan. Meestal zijn mensen blij dat er een camera komt. Als er wel omwonenden zijn die problemen hebben, dan lossen we die meestal samen op. Als dat niet lukt bestaat de mogelijkheid om bezwaar te maken. Dat bezwaar wordt dan beoordeeld door een onafhankelijke bezwarencommissie.

Oplossingsgerichtheid

Bij problemen rondom het gebruik van technologische systemen spant de overheid zich in om oplossingen te vinden voor burgers

Camera's worden niet door inwoners "gebruikt". Daarom komt het ook nooit voor dat inwoners problemen hebben met het "gebruik" van een camera. Er kunnen wel opmerkingen zijn over andere onderwerpen. Die zijn al in andere kopjes besproken.

Waarden om te zorgen dat de overheid goede besluiten neemt (= bestuurskwaliteit)

Wendbaarheid

De overheid werkt constant aan het updaten en verbeteren van haar digitale bestuur, streeft ernaar up to date te blijven op het gebied van innovatie en zorgt ervoor dat externe veranderingen gemakkelijk kunnen worden opgevangen

De mogelijkheden van camera's ontwikkelen zich snel. De beelden worden steeds beter en er komen nieuwe dingen bij die je met camera's kunt doen. Zo zijn er openbare orde camera's die niet alleen beeld opnemen, maar ook kentekens of gezichten kunnen herkennen. Er bestaan ook camera's die met behulp van slimme software kunnen herkennen of de mensen in beeld agressief gaan worden. Deze technieken kunnen het bijvoorbeeld mogelijk maken om met minder mensen meer camera's uit te kijken. Deze technische snufjes zitten niet op de openbare orde camera's van Amersfoort. Het is niet nodig om ons doel te bereiken en de extra functies zijn misschien wel nadelig voor de privacy. Het kan zijn dat de gemeente in de toekomst toch nieuwe technieken toe wil passen. Die gaan we dan eerst opnieuw beoordelen.

Kennis:

De organisatie borgt in de eigen organisatie kennis over hoe de technologie functioneert, en ook over de juridische en ethische eisen die hieraan worden gesteld

Het cameratoezicht wordt uitgevoerd door de politie in opdracht van de burgemeester. De politie heeft daar een speciaal team voor, Team Technisch Toezicht. De plaatsing en het onderhoud worden verzorgd door een bedrijf. Zij hebben alle technische kennis om dat te doen. Binnen de gemeente zijn er meerdere mensen die weten hoe het werkt. Die technische kennis is niet zo uitgebreid als de kennis van de echte specialisten. Dat is ook niet nodig. Het kennisniveau is goed genoeg om mee te praten en de juiste vragen te kunnen stellen. Binnen de gemeente zijn algemeen juristen die de wet kunnen uitleggen als dat nodig is. Daar is bijvoorbeeld gebruik van gemaakt bij het opstellen van dit beleid. De gemeente heeft een speciale methode (het moreel beraad) die gebruikt kan worden om in lastige gevallen te bepalen wat de meest eerlijke en rechtvaardige oplossing is. Die methode kan ook voor besluiten over camera's worden gebruikt.

Risicobewustzijn

De medewerkers zijn zich bewust zijn van de mogelijke impact en tekortkomingen van technologie en brengen risico's door middel van bijvoorbeeld risk assessments in kaart.

De media en politici voeren vaak stevige gesprekken over cameratoezicht. Voor- en tegenstanders hebben allebei begrijpelijke argumenten. Gemeente-ambtenaren die zich bezighouden met cameratoezicht volgen deze gesprekken ook. Ze zijn dus bekend met de argumenten voor en tegen camera's. Als ze een advies schrijven over het wel of niet plaatsen van een camera, dan houden ze rekening met alle argumenten. Daarom is het beslisformulier ontwikkeld. Daarin staan allerlei risico's benoemd zodat die niet vergeten worden.

Correctie

Door middel van (peer) review, feedback en impact assessment, wordt technologie en/of haar inzet aangepast om negatieve consequenties te verhinderen en te voorkomen.

Er doen zich gelukkig weinig problemen voor bij de inzet van camera's. Dat komt omdat we er van tevoren goed over nadenken. Het beslisformulier geeft ons daarvoor een checklist. Als er toch een onverwachts probleem ontstaat, herstellen we dat. Daarna voegen we het onderwerp toe aan het beslisformulier, zodat het de volgende keer goed gaat. Op die manier wordt het proces om te beslissen over camera's steeds beter.

Veiligheid

De overheid zorgt ervoor dat techniek en/of digitale infrastructuur robuust en veilig voor gebruikers is en is beveiligd tegen inbraak en hackers

De camerabeelden worden opgeslagen op servers van de politie. De politie is er verantwoordelijk voor om haar computers zo te beveiligen dat deze niet gehackt kunnen worden.

Doelmatigheid

Het bestuur maakt de doelen van de digitale technologieën bekend en neemt de beslissingen en maatregelen die nodig zijn om de gestelde doelen met prudent gebruik van financiële middelen te behalen

Camera's mogen alleen maar worden ingezet om de openbare orde te bewaken. Dat staat zo in de gemeentewet. In het beslisformulier Cameratoezicht is plek om uit te leggen waarom een bepaalde camera daaraan bijdraagt. Het is ook de bedoeling om cameratoezicht te evalueren. Dat wil zeggen dat de burgemeester even stil moet staan bij de vraag of de camera's die hij heeft nog steeds nodig zijn. Als dat niet zo is, kunnen ze worden weggehaald. Camera's zijn namelijk duur en tasten de privacy aan. Daarom blijven ze alleen staan zolang ze nuttig zijn. Voor de meeste camera's wordt dan één in de paar jaar bekeken. Dat zijn camera's die op plaatsen staan waar weinig veranderd, zoals in het uitgaansleven. Op andere plaatsen kan een camera veel sneller opnieuw worden beoordeeld. Dat is bijvoorbeeld het geval als een camera is geplaatst na een aanslag op een woning.

Onafhankelijkheid

De overheid voorkomt zo veel mogelijk dat zij voor digitale processen in hoge mate gebonden is aan één marktpartij.

Het aantal bedrijven dat camera's kan leveren die voldoen aan alle eisen is niet groot. Om niet te veel te betalen en meer invloed te hebben koopt Amersfoort cameratoezicht in samen met een groot aantal andere gemeenten. De gemeente Utrecht organiseert dat voor alle gemeenten samen. Binnenkort wordt er een besluit genomen welk bedrijf de komende jaren camera's mag leveren in onze regio. Meerdere aanbieders maken hier kans op. Door het zo te organiseren zijn we minder afhankelijk van één partij. Als het bedrijf éénmaal gekozen is, dan zitten we daar wel voor enkele jaren aan vast. Het is dus belangrijk dat we de goede eisen stellen aan zo'n bedrijf. De gemeente Utrecht stelt die eisen op. Amersfoort en andere gemeenten mogen daarover meedenken. Begin 2025 staat er een nieuwe gunning gepland.

Waarden om te zorgen dat de overheid verantwoordelijkheid neemt voor haar besluiten

Aanspreekbaarheid

Uitvoerders (overheid of derden) nemen verantwoordelijkheid voor het ontwerp en onderhoud van de technologie; rollen, taken en verantwoordelijkheden zijn helder vastgelegd en ook bij samenwerking is duidelijk wie aanspreekbaar is op gevolgen.

In de wet is vastgelegd wie wanneer waarom een camera neer mag zetten. Burgemeesters mogen dat doen ter bescherming van de openbare orde. Officieren van Justitie mogen dat om misdadigers te pakken. Eigenaren van gebouwen mogen dat om hun spullen te beveiligen. Op papier is het vaak goed geregeld. In de praktijk is het lastiger. Aan een camera kun je meestal niet zien van wie hij is en met welk doel hij is opgehangen. Dat proberen we in ieder geval voor de openbare orde camera's gemakkelijker te maken door er een QR-code op te plakken en ons logo duidelijk zichtbaar te maken. Ook komt er op onze website een overzicht van alle openbare orde camera's. Daarmee is nog niet alles opgelost. Er bestaat een systeem waar particulieren kunnen laten weten dat ze een camera hebben. Dat systeem heet Camera in Beeld. De politie kan het na een misdrijf raadplegen om te zien of er een camera in de buurt stond zodat ze contact kunnen leggen met de eigenaar om beelden op te vragen (de politie kan de beelden dus niet zelf zien). Dit systeem is alleen niet openbaar en het aanmelden van je camera is vrijwillig. Het zal dus soms lastig blijven om uit te zoeken wie je nu precies moet aanspreken met een vraag of opmerking over een camera. Voor de openbare orde camera's proberen we dat zo gemakkelijk mogelijk te maken. Als inwoners bellen met vragen over camera's die niet van ons zijn, helpen we ze zo goed mogelijk op weg.

Verantwoording

Het bestuur legt actief aan de samenleving en politiek verantwoording af over digitaal bestuur.

Beleid en evaluaties over openbare orde cameratoezicht zijn openbaar. De gemeenteraad krijgt ze toegestuurd. Bewoners kunnen ze lezen op internet. Daar is een uitzondering op. Als er met spoed een camera wordt geplaatst na bijvoorbeeld een aanslag op een woning, dan gaat het anders. In dat geval

evalueert de burgemeester in de driehoek. Die is niet openbaar. Over de financiële aspecten van cameratoezicht wordt jaarlijks verantwoording afgelegd via de jaarrekening van de gemeente.

Controleerbaarheid

Digitaal bestuur is transparant, begrijpelijk en open, zodat burgers en andere maatschappelijke stakeholders het werk van de overheid kunnen controleren en bijvoorbeeld inzage hebben in welke gegevens de overheid over hen heeft.

Beleid en evaluaties van cameratoezicht zijn openbaar. Amersfoort heeft ook de website amersfoortin-cijfers.nl. Daar kunnen mensen cijfers over criminaliteit en leefbaarheid en hun wijk vinden. Er zijn dus meer manieren waarop mensen kunnen controleren of cameratoezicht goed wordt uitgevoerd.

Toezicht

Overheid implementeert processen voor het geregeld plaatsvinden van interne en externe inspectie op haar digitale processen

De evaluaties van het cameratoezicht worden door de burgemeester aan de gemeenteraad gestuurd. Dit gebeurt minstens éénmaal per raadsperiode. De gemeenteraad kan dan vragen over de evaluatie stellen. De gemeenteraad kan tussendoor ook andere vragen stellen over de camera's. De ambtenaren die zich bezighouden met cameratoezicht letten zelf ook of alles goed gaat. Ze hebben regelmatig contact met de politie om te bespreken of er storingen of andere bijzonderheden zijn. Verder worden er in Amersfoort soms audits gehouden. Dat zijn een soort controles op een bepaald onderwerp, meestal vanuit een financiële blik. Zo'n controle kan ook over cameratoezicht gaan.

Integriteit

De overheid is betrouwbaar, eerlijk, oprecht en niet omkoopbaar in de aanschaf, ontwikkeling en gebruik van digitale technologie

Gemeenten willen het geld van de belastingbetaler verstandig uitgeven. Ze zullen dus de beste camera's kopen voor de beste prijs en laten zich niet omkopen. Toch kan er overal wel eens een rotte appel voorkomen, ook bij gemeente Amersfoort. De kans dat iemand zich laat omkopen bij het kopen van camera's is klein. Dat komt omdat meerdere gemeenten samen de camera's kopen. Een bedrijf zou dan alle gemeenten moeten omkopen en dat is niet waarschijnlijk. Bovendien is goed beschreven hoe de gemeenten samen gaan beslissen welk bedrijf ze kiezen. Daar zijn meerdere mensen bij betrokken. Bij de politie worden de beelden bekeken. Iemand zou kunnen betalen om die beelden te mogen zien of verwijderen. Die kans is ook niet groot. Er zijn gemakkelijkere manieren voor een crimineel om zijn daden te verbergen (een vermomming of het vernielen van een camera). Bovendien besteedt de politie ook veel aandacht aan de betrouwbaarheid van hun mensen.

Eindverantwoordelijkheid

Er is altijd menselijk toezicht en menselijke eindverantwoordelijkheid voor digitale processen

De burgemeester is op grond van de gemeentewet eindverantwoordelijk voor de openbare orde camera's die hij plaatst. De eindverantwoordelijkheid is dus goed in de gemeentewet geregeld.

Bijlage 2: beslisformulier

Gebruiksaanwijzing beslisformulier:

1. Dit beslisinstrument is bedoeld om een goed besluit te nemen over het wel of niet plaatsen van camera's voor de openbare orde. Er zijn allerlei dingen opgenomen waar over nagedacht moet worden. Die zijn niet allemaal even belangrijk. Daarom zijn ze ingedeeld in drie kleuren.
Rood: deze dingen zijn wettelijk verplicht. Als je hier niet aan voldoet, mag je geen camera plaatsen.
Oranje: deze dingen zijn onder bepaalde omstandigheden verplicht of vinden wij als gemeente extra belangrijk. Hier moet je dus extra goed controleren of het mag en extra goed uitleggen waarom je vindt dat het mag. Voorbeeld: Je mag eigenlijk geen lelijke camera voor een beschermd stadsgezicht zetten. Als het maar kort duurt en heel urgent is dan kan het soms wel.
Groen: Dit zijn dingen die niet verplicht zijn, maar wel nuttig om te controleren om alles soepel te laten verlopen.
2. Het beslisformulier is opgesplitst in een deel voor ambtenaren en een deel voor de burgemeester. In het deel voor ambtenaren staan vooral praktische dingen die de ambtenaar moet controleren, zoals of er wel stroom is voor de camera. Daar staan dingen die gewoon geregeld moeten worden en waar de burgemeester zich niet druk over hoeft te maken. In het deel voor de burgemeester staan de belangrijke vragen om te bepalen of camera's de juiste oplossing zijn. De ambtenaar vult allebei de delen in, kruist aan wat zijn of haar advies is en geeft het formulier aan de burgemeester. Die kan alles goed lezen (in ieder geval het burgemeestersdeel) en kan onderaan zijn of haar besluit invullen met toelichting.
3. Omcirkel bij elk onderwerp het antwoord. De antwoorden staan in de kolom "voor" of in de kolom "tegen". Als er rode onderwerpen zijn aangekruist in de kolom tegen dan is het advies om geen camera te plaatsen. Dan voldoet dat niet aan de wet. (Tip: loop eerst even de rode vragen langs om onnodig werk te voorkomen) Zijn er oranje vragen aangekruist in de kolom "tegen": geef dan extra uitleg waarom je (wettelijk gezien) vindt dat iets wel of niet moet. Zijn er aan het einde alleen groene vragen omcirkeld in de kolom "tegen" dan is het advies vrij en kun je je eigen afwegingen maken
4. Per vraag is er ruimte gelaten om een toelichting te geven. Onderaan het formulier is ruimte voor een ambtelijk advies, een onderbouwing van dat advies en een toelichting op zaken die eventueel nog zullen/ moeten worden gedaan na plaatsing van de camera.

Beslisformulier: ambtenaren-deel

Aard van het te filmen gebied

Kleur	Afweging	Voor	Tegen
Rood	Het gebied is een openbare plaats of andere bij verordening aangewezen plaats waar cameratoezicht is toegestaan Toelichting:	Ja	Nee
Rood	Het te filmen gebied wordt voorzien van bordjes waarop het cameratoezicht bekend wordt gemaakt Toelichting:	Ja	Nee

Mitigerende maatregelen

Kleur	Afweging	Voor	Tegen
Oranje	De live uitleesuren van het cameratoezicht passen bij de het probleem (voorbeeld: een uitgaanscamera uitkijken van 8:00 tot 13:00 overdag is niet logisch) Toelichting:	Ja	Nee
Oranje	Gevoelige locaties zijn softwarematig of fysiek onzichtbaar gemaakt waardoor deze voor uitlezers niet zichtbaar zijn Toelichting:	Ja	Nee

Bijkomende schade

Kleur	Afweging	Voor	Tegen
Oranje	De camera kan worden ingepast op een manier die de doorgang voor personen met rolstoelen, rollators, kinderwagens etc. niet belemmert Toelichting:	Ja	Nee
Oranje	Ten behoeve van de camera hoeven geen groenvoorzieningen te worden gesnoeid of verwijderd of extra verlichting bijgeplaatst, of dat gebeurt op een manier waarbij er geen nadelige gevolgen zijn voor natuur en dieren. Toelichting:	Ja	Nee
Groen	Voor het plaatsen van de camera hoeven geen bestaande voorzieningen te worden afgebroken, verwijderd of beschadigd (bankjes, speeltoestellen etc.) Toelichting:	Ja	Nee
Oranje	Door het plaatsen van de camera wordt geen monument beschadigd of monumentaal/beeldbepalend stadsgezicht verstoord, of er zijn oplossingen gevonden om de negatieve gevolgen daarvan weg te nemen Toelichting:	Ja	Nee
Groen	De camera gaat niet ten koste van parkeergelegenheid Toelichting:	Ja	Nee
Groen	Indien de camera staat bij een inbraakgevoelige locatie waar je via de paal naar binnen kunt klimmen, dan is de paal voorzien van inklimbeveiliging. Toelichting:	Ja	Nee
Oranje	Er hoeven geen aanpassingen te worden gedaan aan terrassen, luifels, reclameborden of andere objecten van particuliere ondernemers om de zichtlijnen van de camera vrij te maken of daar is in goed onderling overleg een oplossing voor gevonden Toelichting:	Ja	Nee
Oranje	De camera's zijn dusdanig geplaatst dat ze geen vergroot risico vormen dat mensen ertegenaan lopen of rijden (bijvoorbeeld onmiddellijk om een hoek o.i.d.) Toelichting:	Ja	Nee
Oranje	De camera's zijn zo geplaatst dat ze de doorgang van hulpdiensten of hun toegang naar gebouwen niet belemmeren Toelichting:	Ja	Nee

Vandalisme risico

Kleur	Afweging	Voor	Tegen
Groen	De camera wordt geplaatst in het zichtveld van een andere camera Toelichting:	Ja	Nee
Groen	De camera's kunnen worden geplaatst op zo'n tijdstip/ zo'n manier dat de kans klein is dat dader(groepen) ze als provocatie opvatten. Als dat niet haalbaar is, dan zijn er voor-	Ja	Nee

	zieningen getroffen om vernieling te voorkomen en/of daders daarvan te kunnen identificeren		
	Toelichting:		

Intern / procesmatig

Kleur	Afweging	Voor	Tegen
Oranje	Het is duidelijk wanneer en door wie het cameratoezicht geëvalueerd zal worden Toelichting:	Ja	Nee
Oranje	Het cameratoezicht past binnen de bestaande begroting of er is aanvullende dekking gevonden uit andere middelen Toelichting:	Ja	Nee
Groen	Er zijn geen technische belemmeringen om een camera te kunnen plaatsen (onvoldoende bandbreedte, geen elektriciteit ter plaatse, geen radioverbinding mogelijk) Toelichting:	Ja	Nee
Groen	Er zijn duidelijke afspraken gemaakt over wanneer de camera geplaatst zal worden, vanaf wanneer deze operationeel zal zijn en wie er verantwoordelijk is voor de oplevercontrole. Toelichting:	Ja	Nee
Groen	Als er aanleiding is om te denken dat het cameratoezicht in de toekomst gaat leiden tot extra gevolgwerkzaamheden, dan zijn die alvast besproken met de betreffende afdeling (precedentwerking/ grote aantallen bezwaarprocedures/ demonstraties of handtekeningenacties etc.) Toelichting:	Ja	Nee
Oranje	Er zijn voldoende camera's beschikbaar om de hele plek die je wilt filmen in beeld te krijgen Toelichting:	Ja	Nee

Beslisformulier: burgemeestersdeel

Ernst en aard van de problematiek

Kleur	Afweging	Voor	Tegen
Rood	Het doel van het cameratoezicht is duidelijk geformuleerd, evenals de wijze waarop in de toekomst zal worden bepaald of dat doel behaald is en de camera eventueel weg kan Toelichting:	Ja	Nee
Rood	Het geformuleerde doel betreft preventie van ordeverstoringen of handhaving van de openbare orde. Strafrechtelijke bijvangst is daaraan ondergeschikt Toelichting:	Ja	Nee
Oranje	De camera dient een breed belang en niet slechts de bescherming van de eigendommen of veiligheid van één individu of onderneming Toelichting:	Ja	Nee

Groen	Het probleem waarvoor de camera wordt ingezet is structureel en niet incidenteel Toelichting:	Ja	Nee
Groen	Er is sprake van fysiek gevaar voor personen of goederen Toelichting:	Ja	Nee
Groen	Het normaal gebruik van de openbare ruimte/ de leefbaarheid wordt door het ordeprobleem aangetast op een manier die de meeste mensen redelijkerwijs onacceptabel vinden Toelichting:	Ja	Nee

Aard van het te filmen gebied

Kleur	Afweging	Voor	Tegen
Groen	Het gebied is een gebied waar cameratoezicht maatschappelijk geaccepteerd of gebruikelijk is (een uitgaansgebied, winkelcentrum of treinstation) Toelichting:	Ja	Nee
Oranje	Het gebied is een gebied waarin zich bijzondere privacygevoelige en/of voor stigmatisering gevoelige objecten bevinden (zoals woningen, maar ook kerken, bordelen, politieke locaties, abortusklinieken, demonstratielocaties, opvangvoorzieningen, medische voorzieningen, naaktrecreatie etc.) Toelichting:	Nee	Ja

Subsidiariteit:

Kleur	Afweging	Voor	Tegen
Rood	Alternatieve manieren om de problematiek onder controle te krijgen zijn eerst geprobeerd (denk aan inzet menselijke handhaving en toezicht, welzijnswerk, strafrecht, hulpverlening, inzet maatschappelijke sleutelfiguren, fysieke aanpassingen van het gebied etc.) tenzij deze methoden niet voorhanden zijn of redelijkerwijs niet verwacht kan worden dat ze effectief genoeg zijn. Toelichting:	Ja	Nee

Draagvlak en participatie:

Kleur	Afweging	Voor	Tegen
Groen	Er is vooraf gesproken met gebruikers van het gebied over de komst van camera's Toelichting:	Ja	Nee
Groen	Gebruikers van het gebied staan overwegend positief tegenover de komst van cameratoezicht Toelichting:	Ja	Nee
Groen	De gebruikers die voorstander zijn van de komst van cameratoezicht hebben een zwaarwegender belang dan andere gebruikers die er tegen zijn of er neutraal tegenover staan (bijvoorbeeld mensen die wonen in het gebied hebben een zwaarwegender belang dan incidentele passanten) Toelichting:	Ja	Nee

Intern/ procesmatig:

Kleur	Afweging	Voor	Tegen
Rood	Het cameratoezicht is afgestemd binnen de gezagsdriehoek Toelichting:	Ja	Nee
Groen	Het cameratoezicht is afgestemd met de communicatie-adviseur en waar nodig is er een communicatieplan (intern en extern) (of bij spoedplaatsingen, dit is gepland) Toelichting:	Ja	Nee

Overnemen uit ambtelijk deel:

Kleur	Afweging	Voor	Tegen
Oranje	Zijn er dingen uit het ambtelijk deel van dit formulier die toch relevant zijn voor de burgemeester? (bijvoorbeeld omdat het niet helemaal lukt om het ambtelijk goed op te lossen of omdat er toch keuzes gemaakt moeten worden) Toelichting:	Nee	Ja

Advies en besluit:

AMBTELIJK ADVIES: Wel / niet inzetten cameratoezicht: Toelichting:		
BESLUIT BURGEMEESTER Wel / niet inzetten cameratoezicht Overweging: Datum: Plaats:		
Bijlagen - Aanwijzingsbesluit cameratoezicht		

Bijlage 3: beschrijving afbeelding codio-waarden voor blinden en slechtienden

In deze afbeelding is een opsomming opgenomen van de verschillende waarden die vallen onder de code goed digitaal openbaar bestuur. Dit betreft de volgende waarden:

Onderdeel democratie, subonderdeel participatie: burgerbetrokkenheid, inclusiviteit, transparantie en samenwerking

Onderdeel democratie, subonderdeel maatschappelijke waarde: collectief belang, duurzaamheid, voorkomen van schade en bescherming

Onderdeel rechtsstaat, subonderdeel procedurele rechtvaardigheid: passendheid, non-discriminatie, uitlegbaarheid, gebruiksvriendelijkheid, aanvechtbaarheid en oplossingsgerichtheid

Onderdeel rechtsstaat, subonderdeel mensenrechten: Vrijheid van meningsuiting, privacy, menselijke autonomie en menselijke waardigheid

Onderdeel bestuurskracht, subonderdeel bestuurskwaliteit: wendbaarheid, kennis, risicobewustzijn, correctie, veiligheid, doelmatigheid en onafhankelijkheid

Onderdeel bestuurskracht, subonderdeel verantwoordelijkheid: aanspreekbaarheid, controleerbaarheid, integriteit, toezicht en menselijke eindverantwoordelijkheid

[Retour naar hoofdtekst](#)